

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
kopia: ju.L7@regeringskansliet.se

Dnr: Ju2024/00372

Yttrande från trossamfundet Romersk-katolska kyrkan (Stockholms katolska stift) över betänkandet Nya regler för arbetskraftsinvandring m.m. (SOU 2024:15)

Trossamfundet Romersk-katolska kyrkan *avstyrker* utredningens förslag om en ytterligare höjning av lönekravet för att erhålla arbetstillstånd (från nuvarande 80 procent till föreslagna 100 procent av medianlönen).

Om utredningens förslag ändå genomförs anser Romersk-katolska kyrkan att ett undantag från det föreslagna lönekravet som omfattar präster och ordensfolk bör tas in i utlänningslagen samt att den lägsta lönenivån i dessa fall bör fastställas till hälften av medianlönen.

Katolska kyrkans behov av utländsk arbetskraft

Katolska kyrkan i Sverige är för sin verksamhet beroende av att kunna anställa präster och ordenssystrar från länder utanför EU/EES. Under de senaste decennierna har svenska staten beviljat uppehållstillstånd och medborgarskap för tiotusentals katoliker från Mellanöstern och Afrika. Dessa katoliker tillhör oftast någon av de s.k. orientaliska katolska kyrkorna. För att kunna bistå dem måste Stockholms katolska stift anställa präster och ordenssystrar från samma orientaliska kyrka, dvs. från deras ursprungsländer. Inom stiftet är vi tacksamma över varje ny medlem, men vi skulle önska att svenska staten inte försvårar för oss när vi försöker uppfylla vår skyldighet att ge de orientaliska katolikerna möjlighet att fortsätta utöva sin katolska religion inom den orientaliska katolska kyrka som de tillhör.

Det katolska stiftets situation och behov av utländska präster och ordenssystrar har utförligt beskrivits i vårt yttrande av den 1 juni 2023 (se bilaga). Vi har där också förklarat att lönenivån för katolska präster och ordenssystrar är låg jämfört med lönenivåerna i övriga samhället. Det beror dels på att präster och ordenssystrar inom katolska kyrkan är ogifta och inte har något försörjningsansvar, dels på att stiftet självt har låga inkomster och saknar möjlighet att betala högre löner.

Ett undantag från lönekravet för präster och ordensfolk bör införas i utlänningslagen

Det katolska stiftets olika verksamheter, som t.ex. gudstjänster och ungdomsarbete, för katoliker med bakgrund i länder utanför EU/EES samlar hundratals eller i vissa fall tusentals deltagare. För att sådana verksamheter ska kunna fungera behövs förutsebara regler när det gäller arbetstillstånd för de personer som leder verksamheterna. Om utredningens förslag genomförs kommer möjligheten till fortsatt religiös verksamhet att vara avhängig årliga undantagsbeslut från framtida regeringar. Katolska kyrkan, liksom andra berörda trossamfund, kommer därigenom att försättas i en beroendeställning till den politiska makten som vi inte tycker är godtagbar i ett rättssamhälle.

De statliga regelverk som har en avgörande betydelse för trossamfundens verksamhet bör i stället vara så stabila och förutsebara som möjligt. Romersk-katolska kyrkan anser därför att ett undantag från det föreslagna lönekravet som omfattar präster och ordensfolk bör tas in i utlänningslagen. Ett sådant undantag är nödvändigt för att långsiktigt kunna trygga den religiösa verksamheten för katoliker med bakgrund i länder utanför EU/EES. I annat fall kommer katoliker med utländsk bakgrund att tvingas leva under ett ständigt hot om att regeringen, eller en myndighet, när som helst kan rycka undan förutsättningarna för deras religionsutövande.

Av samma anledning, dvs. ökad förutsebarhet och tydlighet, stöder Romersk-katolska kyrkan utredningens *alternativa förslag* om en lönenivå för undantagna yrken på minst hälften av medianlönen (s. 138 ff.). Utredningens huvudförslag, alltså ett krav på lägsta månadslön enligt kollektivavtal eller praxis, kommer om det införs att leda till en upplevd godtycklighet och en bestående osäkerhet i frågan om vilket lönekrav som gäller.

Situationen om undantag inte skulle medges

Utredningen har själv konstaterat att alla yrken där det bedöms finnas behov som inte kan tillgodoses med arbetskraft i Sverige inte kommer att undantas från lönekravet. Det finns små och heterogena yrkesgrupper som är svåra att fånga upp (s. 131).

Om förslagen i betänkandet genomförs, och undantag från det föreslagna lönekravet för präster och ordensfolk inte skulle medges, kommer det att bli betydligt mer kostsamt att anställa en präst från ett land utanför EU/EES jämfört med en präst med svenskt medborgarskap eller medborgarskap i ett EU-land. Därigenom kommer likställdheten att minska mellan olika grupper av katoliker i Sverige, vilka alla tillhör samma trosgemenskap men har olika bakgrund. På grund av statens regelverk för arbetskraftsinvandring kommer vissa grupper att få sämre förutsättningar än andra när det gäller möjligheten att utöva sin religion. Ofta rör detta grupper som redan befinner sig i en utsatt situation.

Integrationen av framför allt unga katoliker med bakgrund i länder utanför EU/EES kommer att påverkas negativt om dessa katoliker på grund av prästbrist skulle förlora förankringen i sin religion och därmed också förankringen i en världsuppfattning och ett värdesystem (som inom kristendomen bland annat omfattar insikten att varje människa är skapad till Guds avbild och bör bemötas

därefter). Utan ett införlivat värdesystem blir det betydligt svårare att upprätta goda och respektfulla relationer med människorna runt omkring och med det övriga samhället.

Katolska biskopsämbetet, Stockholm, 15 maj 2024

+Anders Kardinal Arborelius ocd
Biskop i Stockholms katolska stift

Bilaga

Yttrande 2023-06-01 från trossamfundet Romersk-katolska kyrkan (Stockholms katolska stift) över promemorian Ett höjt försörjningskrav för arbetskraftsinvandrare